

RECENZIJAZ

O VOJAŠKIH STRATEGIJAH

Generalštab Slovenske vojske je letos izdal monografijo dr. Branimirja Furlana, brigadirja v pokoju², *Vojaška strategija*. V okviru zbirke *Teorija in praksa strategije* je po lani izdani Nacionalni (varnostni) strategiji to njegova druga monografija in predstavlja nadaljevanje obravnave teorije in prakse strategije. Za teoretike in praktike strategije sta monografiji znanstveno utemeljen pripomoček za boljše delo. Monografija *Vojaška strategija* je nastajala skoraj hkrati s procesom vojaškega strateškega premisleka in nastajanja predloga vojaške strategije Slovenije v Slovenski vojski. Ko bodo rezultati tega procesa izdani, bo monografija odličen pripomoček za boljše razumevanje in ocenjevanje njihove vsebine ter njihovo umeščanje v teorijo in prakso.

Monografija je celovito znanstveno delo, smiselno strukturirano v uvod, pet poglavij in sklepne misli. Po uvodu nam avtor v prvem poglavju z uvodom v teorijo vojaške strategije naniza potrebne osnove za proučevanje znanstvenega področja. V drugem poglavju o vojni in vojskovanju predstavi različne poglede na vojno, pravne, etične in moralne vidike vojne in oboroženih konfliktov ter nakaže, kako in kje raziskovati ter kakšna bo prihodnja vojna. Piše o vojskovanju na splošno in o izbranih načinih vojskovanja ter vojskovanju prihodnosti in teoriji zmage. V tretjem poglavju o vojski kot instrumentu nacionalne moči piše o uporabi vojaške moči, značilnosti in učinkovitosti vojske. To je ena prvih obdelav vojaškega instrumenta moči na

¹ Brigadir D. Humar je magister znanosti, dela na Generalštabu Slovenske vojske.

² B. Furlan, upokojeni brigadir Slovenske vojske, je doktoriral na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani, magistriral na vojni fakulteti kopenske vojske ZDA in diplomiral na Tehniški vojaški akademiji kopenske vojske JLA. V svoji karieri je združeval prakso poveljnika in štabnega častnika s pripravo teoretičnih, strokovnih in znanstvenih podlag za delovanje vojske. Ob tem je tudi učil, med drugim strategijo. Zadnjih več kot deset let je delal na generalmajorskih delovnih mestih v Generalštabu SV, Poveljstvu sil SV in na Ministrstvu za obrambo. Delal je tudi v Natovem združenem poveljstvu sil v Neaplju. Tako je med drugim ob proučevanju in oblikovanju strateških rešitev te uveljavljal tudi v praksi.

znanstveni ravni v Sloveniji. V četrtem poglavju o oblikovanju vojaške strategije predstavi poglede na stratege, strateške vodje in strateško razmišljanje, na proces oblikovanja vojaške strategije in strateški koncept ter na vpliv tehnologije na strateški koncept. Predstavi tudi nekatere izzive v procesu oblikovanja vojaške strategije. V petem poglavju o uresničevanju vojaške strategije predstavi različne zamisli in poglede na vojaško delovanje, obrambno načrtovanje, operativno veščino in vojaško doktrino. V sklepnih mislih poudari pomen vojaškega instrumenta moči, potrebo in nujnost po vojaški strategiji, še posebej v kriznih časih, kar argumentira s primeri iz zgodovine. Poudari, da nas ti primeri spomnijo, da ni nujno, da bo vedno mir, in zato ne bi smeli zanemariti razvoja strateške misli, predvidevanja razvoja prihodnjega varnostnega okolja, ocenjevanja verjetnosti ogrožanja vitalnih slovenskih interesov v prihodnosti in priprave ustreznih strategij, tudi vojaških. To dolgujemo našim naslednikom, ki z vso pravico to od nas tudi pričakujejo.

V knjigi je predstavljen celovit pogled na razvoj in temeljne koncepte vojaške strategije. Razložen je pomen razvojne in operativne razsežnosti vojaške strategije. Knjiga informira in je dober pripomoček o strateškem vojaškem delovanju tudi pripravljavcem drugih strategij, predvsem obrambne, pa tudi vojaških in obrambnih strateških dokumentov. Omogoča razumevanje vojske kot nacionalnega instrumenta moči, kar je pomembno tudi za druge deležnike v nacionalnovarnostnem sistemu, oziroma nosilcem instrumentov nacionalnih moči. Ob tem je ustrezna pozornost namenjena tudi odnosu med vojaško strategijo in politiko. Avtor ugotavlja, da v civilno-vojaškem dialogu na koncu odločajo civilne avtoritete, kar navadno obsega tudi odobritev vojaške strategije, čeprav gre za vojaški strokovni dokument. To je še posebej pomembno, ker v sodobnem svetu uporabo vojaške sile povezujemo z uporabo različnih instrumentov nacionalne moči. Vojaška strategija mora biti zato proizvod civilno-vojaškega vzajemnega delovanja.

Delo je zahtevno z navajanjem številnih pomembnih in prepletajočih se zamisli različnih avtorjev, ki pa jih avtor velikokrat ne komentira in ne vrednoti. Tako prihodnjim teoretikom in raziskovalcem predstavlja dobro raziskovalno izhodišče. Avtor ugotavlja, da ni nujno vsaka vojaška strategija javno prepoznavna in formalizirana. Mogoče zato ne ponuja izrecnih rešitev, kar pa zahteva strateško razmišljanje bralca pri uporabi različnih zamisli. Tako ima avtor bolj ambicijo prispevati h kritičnemu mišljenju oblikovalcev konkretnih strategij. Tak pristop zahteva od uporabnika veliko znanja, kar nakazuje tudi ta knjiga.

Čeprav avtor trdi, da je to delo aplikativno naravnano, je predvsem v vlogi strateškega procesa in zahteva od bralca poglobljen študijski pristop. Bralec lahko pridobi odgovore predvsem na vprašanja, kaj je vojaška strategija, kakšen je njen namen in zakaj jo potrebujemo, kdo jo oblikuje, kako se do nje pride, kaj jo naredi uspešno, kateri izzivi se pojavljajo med oblikovanjem strategije in kaj je potrebno, da se lahko strategija uresničuje.

Monografija nakazuje poti, kako in kje si pridobiti kompetence za dobrega vojaškega stratega, a hkrati odpira več vprašanj, kot ponuja rešitev, predvsem za delovanje vojske, kot je slovenska. Tako spodbuja k proučevanju teorije in prakse, s čimer se lahko strateško utrjuje tudi vojaška misel.

Avtor si prizadeva uporabljati slovensko izrazoslovje in utemeljuje pomembne koncepte in termine za vojsko ter znanstveno področje vojaške strategije. V monografiji je veliko slovenskih strokovnih terminov. Nekateri, kot na primer vojska/vojaška sila/oborožena sila, moč vojske/vojskovalna moč/instrumenti moči, vojskovanje/bojevanje, operativna veščina/operatika niso povsem pojasnjeni. Kljub temu monografija ob vsebinskih zapolnjuje tudi terminološke vrzeli in tako spodbuja tudi praktično rabo slovenske terminologije na področju vojaške strategije.

Z znanstveno utemeljitvijo in povezavo teorije in realnosti je dr. Furlan pokazal smer, med drugimi tudi vojaškim častnikom, za krepitev strateške misli ter oblikovanje in udejanjanje vojaške strategije. Knjiga bo za slovenske vojake, predvsem tiste častnike, ki so nosilci razvoja in uporabe vojske na strateški ravni, naravni pripomoček. Ob tem ni nič manj dobrodošla vsem, ki se ukvarjajo s strategijo nacionalne varnosti, vključno s političnimi odločevalci.

Strategija je na splošno pot oblikovanja, za majhne države oziroma vojske pa iskanja ugodnega vojaškega strateškega položaja. To iskanje je za častnike in generale na strateški ravni eno temeljnih poslanstev, pri čemer nam monografija lahko zelo pomaga. Upamo, da nam bo dr. Furlan pri tem pomagal tudi v prihodnje.